

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

No2

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, fevral.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukurimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirathbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoirazimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

TIJORAT BANKLARINING INVESTITSIYA LOYIHALARINI KREDITLASH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	40
Faxriddinov Temur Faxriddin o'g'li	
TEMIR YO'L YO'LLARINI TA'MIRLASH KORXONALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILLARI.....	46
Allabergenov Sherzod Maksudbayevich	
BANKLARNI TRANSFORMATSIYALASH JARAYONIDA INVESTITSION KREDITLASHNING XORIJ TAJRIBASI.....	51
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BUDJET OCHIQLIGINI TA'MINLASH BO'YICHA QONUNCHILIK BAZASINING EVOLYUTSIYASI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI.....	55
Mamanov Alisher Umbarovich	
ENERGETIKA TARMOG'I KORXONALARIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH YO'LLARI.....	60
Xamdamova Gavxar Absamatovna	
SMART UNIVERSITET MODELINING XALQARO TAJRIBASI VA UNI YANGI O'ZBEKISTON TA'LIM TIZIMIGA MOSLASHTIRISH MASALALARI.....	65
Saloxiddinova Sitora Baxodir qizi	
IJTIMOIIY OBYEKTlarda QURILISH XIZMATLARINI MOLiyALASHTIRISHNING NAZARIY – ASOSIY TAMOIYILLARI.....	68
Gapparov Azim Qayumovich	
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARINING ISHLAB CHIQRISH FAOLIYATIGA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANI JORIY ETISH ORQALI RAQOBATBARDOSHLIKNI TA'MINLASH.....	72
Zaripov Shoxboz Alijon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA MASOFAVIY BANK XIZMATLARINING IQTISODIY VA IJTIMOIIY BARQARORLIKKA TA'SIRI.....	75
Kolmatova Asila Menglimurod qizi	
РОЛЬ GREEN BONDS В МЕЖДУНАРОДНОЙ ФИНАНСОВОЙ СТРАТЕГИИ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ.....	81
Н.Т. Бекназарова	
BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA EKOLOGIK BOSHQARUV VA AUDIT.....	86
Shaymatova Nargiza Ashurovna	
NORASMIY IQTISODIYOTNING MAVJUDLIGINING NAZARIY MASALALARI VA UNI ANIQLASHNING USLUBIY YONDASHUVLARI.....	93
Alimardonov G'ayratjon Nuraliyevich	
DIGITAL TWIN-BASED DECISION SUPPORT FOR COST OPTIMIZATION AND RISK MANAGEMENT IN INFRASTRUCTURE SYSTEMS.....	99
Nelyufar Umarovna Dadabayeva	
PAXTA BO'LAKCHASINING OG'MA TO'RLI YUZA SIRTI BO'YLAB HAVO OQIMI TA'SIRIDAGI HARAKATINING MATEMATIK MODELI.....	108
Karimov Abdusamat	
АДАПТИВНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ К ВНЕШНИМ РИСКАМ И ГЕОЭКОНОМИЧЕСКИМ ТЕНДЕНЦИЯМ.....	115
Бабаджанов Шухрат Атхамович	
“TIBBIYOT BOZORINING UZLUKSIZ RIVOJLANISHI UCHUN MEXANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISH YONDASHUVLARI”.....	120
Abdumalikov Shoxjahon Jaloliddin o'g'li	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING MEHNAT BOZORI RIVOJLANISHIDAGI ROLI VA BANDLIKKA TA'SIRI.....	124
Egamberdiyev Abdujabbor Xusanovich	

XORAZM VILOYATIDA ETNOGRAFIK TURIZMNI BARQAROR RIVOJLANTIRISH MEXANIZMINING AHAMIYATI	129
Ro'zimatova Shaxlo Baltaboy qizi	
THE FEAR OF MISSING OUT (FOMO) EFFECT IN ADVERTISING AND ITS NEUROPSYCHOLOGICAL IMPACT ON IMPULSE BUYING	134
Negmatov Nodir Nozimovich	
O'ZBEKISTONDA TRANSPORT XIZMATINI TASHKIL ETISHNING ASOSIY IQTISODIY KO'RSATKICHLARI VA TENDENSIYALARI TAHLILI.....	139
Aytiyeva Sevara	
TO'QIMACHILIK SANOATIDA INVESTITSION LOYIHALARNI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR.....	144
Qurbonov Jasurbek Pozilovich	
YASHIL IQTISODIYOTNING MOHIYATI VA O'ZBEKISTON UCHUN AHAMIYATI.....	149
Abdullayeva Matluba Nematovna, Nuriddinov Kamoliddin Faxriddin o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI.....	155
Axmedov Sanjar Temur o'g'li	
POPULATION IMPACT ON CONSUMER CULTURE AND NATIONAL ECONOMIC GROWTH.....	160
Rustamov Sherov Oblokulovich	
AVTOTRANSPORT KORXONALARINING IQTISODIY KO'RSATKICHLARI TAHLILI VA ULARNI YAXSHILASHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR.....	164
Laylo Akbarova, Komolov Adxam Dilshod o'g'li	
MODELING THE DIFFUSION OF DIGITAL BANKING ADOPTION IN UZBEKISTAN: EVIDENCE FROM TBC BANK USING THE BASS DIFFUSION MODEL AND A HYBRID REGRESSION APPROACH	169
Feruza Nabieva	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA EKOLOGIK XARAJATLARNI BUXGALTERIYA HISOBIDA AKS ETTIRISH VA BAHOLASH	176
Rabbimov Elbek Abdulloyevich, G'afforov Ilhom Ilyosjonovich, Ergashev Olloyor Furqat o'g'li	
O'ZBEKISTONNING YANGI BOZORLARGA CHIQUISHIDA FAOL MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISHNING INTEGRALLASHGAN MODEL.....	183
Baqoyev Sunnatillo Burxon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA TADBIRKORLIK FAOLIYATIGA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING ILMIY-KONSEPTUAL ASOSLANISHI.....	188
Salaydinov Shodiyor Nizom o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI SIFATINI OSHIRISH VA KREDIT RISKINI BOSHQARISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	194
Turg'unov Nodirbek Muminjanovich	
SANOAT KORXONALARI TUZILMASINI TAKOMILLASHTIRISH MEXANIZMI	198
Jabborov Elbek Erkin o'g'li	
SOLIQ STAVKALARINI TABAQALASHTIRISHNING TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANISHGA TA'SIRI.....	202
Abduraimova Nigora Abdugapparovna	
MINTAQALAR IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI TAFOVUTLARNI KAMAYTIRISHNI TA'MINLASHDAGI XORIJ MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	208
Egamov Temur Muzaffarovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI MOLIYAVIY RAG'BATLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	213
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
MINTAQA IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA XIZMATLAR SOHASINING O'RNI VA OBYEKTIV ZARURLIGI.....	217
Achilova Fizuza Kurbanovna	
INVESTITSIYALARNI JALB ETISH ORQALI MAXSUS IQTISODIY ZONALARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	222
Ergashev Olim	

KICHIK BIZNES INNOVATSION FAOLIYATINING RIVOJLANISHIDAGI ASOSIY TENDENSIYALAR	227
Amirov Zubaydulla Toir o'g'li	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHDA YOSHLAR TADBIRKORLIGINING O'RNI VA AHAMIYATI	233
Isakjanova Saboxat Muhamedovna	
KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMIDA AKSIYADORLAR HUQUQLARINI HIMOYA QILISH MEXANIZMLARINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	238
Xakimov Uchkun Xamitovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA MILLIY MAKROIQTISODIY SIYOSATNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	242
Mardanova Ra'no Isakovna	
XUSUSIY VA DAVLAT SHIFOXONALARI UCHUN RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARINI QIYOSIY TAHLIL	246
Yakubov Temur G'anibekovich	
RAQAMLI SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMIDA RESURS SAMARADORLIGI VA IQTISODIY NATIJADORLIK MODELI	250
Ziyodullayev Qahramon	
"MILLIY TURIZM SITUATSION-MONITORING MARKAZI" VA "YASHIL TUROPERATORLAR" FAOLIYATINI SHAKLLANTIRISH ISTIQBOLLARI	254
Toshev Akmal Salimovich	
RISK-MENEJMENT VA MOLIYAVIY BARQARORLIK O'ZARO BOG'LIQLIGINING KONSEPTUAL MODELINI SHAKLLANTIRISH TAMOYILLARI	261
Madaminov Bekzod Allayarovich	
O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOT: BAHOLASH METODOLOGIYASI, DINAMIKASI VA QISQARTIRISH ISTIQBOLLARI (1996 – 2026-YILLAR TAHLILI)	266
Djumanova Rano Fayzullayevna	
OLIY TA'LIM SIFATINI BAHOLASHDA MAJMUALI DIAGNOSTIK MODELNING AMAL QILISH XUSUSIYATLARI	272
Xo'jaxonov Ma'rufxon Xamidxonovich	
TIJORAT BANKLARI FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING XORIJ TAJRIBASI	278
Vafiyev Raxim Xalimjonovich	
INVESTITSIYA LOYIHALARINI KREDITLASH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	282
Nigora Nurmatova	
BANK SEKTORINING INVESTITSIYA OQIMLARINI BOSHQARISHDAGI STRATEGIK O'RNI	287
Abdumavlonov Abdumutal Abdumajid o'g'li	
O'ZBEKISTON KORXONALARIDA UZOQ MUDDATLI MOLIYAVIY INVESTITSIYALAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	291
Allabergenova Nilufar Shermetovna	
O'ZBEKISTON BANK TIZIMIDA TA'MINOTLI YIRIK KREDITLAR ASOSIDA QIMMATLI QOG'OZLAR CHIQUARISH ORQALI RESURS BAZASINI KENGAYTIRISH MEXANIZMLARI	298
Ahmedov Akbarali Sultonmurodovich	
"MINTAQA SANOATI SALOHİYATIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI"	306
Abdinazarov Xusan Shaymanovich	
BUDJET TASHKILOTLARI FAOLIYATIDA MAJBURIYATLAR: MAZMUNI, TURLARI VA TARKIBI	309
Jabbarova Charos Aminovna	
ATROF-MUHIT VA EKOLOGIK IQTISODIYOT: TURIZM XIZMATLARI BOZORIDA RESURLARDAN OQILONA FOYDALANISH VA UNING RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASH	316
Alikulov Samar Abdirashidovich	
O'ZBEKISTON TURIZM INDUSTRIYASI RIVOJLANISHIDA FORSAYT TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH	322
Turdibekov Xasan Ibragimovich	
АНАЛИЗ ДЕБИТОРСКОЙ И КРЕДИТОРСКОЙ ЗАДОЛЖЕННОСТИ ХОЗЯЙСТВУЮЩЕГО СУБЪЕКТА	329
Камолова Феруза Кахрамоновна	

TASHQI QARZNING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI: QARZ BARQARORLIGINI BAHOLASH MODELLARI ASOSIDA O'ZBEKISTON MISOLIDA TAHLIL	333
Oliyoyrova Kumushoy Ahmad qizi, Tashmuxeamedova Yayra Atxamovna	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARNING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SOLIQLARNI TARTIBGA SOLISHNING TAHLILI	339
Kudiyarov Kishibay Ramatullaevich	
KORXONALAR FAOLIYATINING IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING XORIJ TAJIRIBASI	343
Iminova Nargizaxon Akramovna	
SUG'URTA KOMPANIYALARINING TO'LOVGA QOBILIYATLILIGINI BOSHQARISHDA RISKLAR VA RISK-MENEJMENTNING O'RNI	350
Xalikulova Shirin Utkir qizi	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUXGALTERIYA HISOBI VA HISOBOTINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISHDAGI MUAMMOLAR VA KAMCHILIKLAR	354
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Xasanboyeva Muyassar Ubaydullayevna	
XUSUSIY KORXONALARDA KADRLAR MENEJMENTI SAMARADORLIGINI OSHIRISH	358
Alimova Dildora Damirovna	
BANK TRANSFORMATSIYASI TUSHUNCHASI VA UNING MENEJMENTDAGI O'RNI	363
Rajabov Oybek Panjievich	
O'ZBEKISTON OZIQ-OVQAT SANOATIDA ISHLAB CHIQRISH SAMARADORLIGINING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	367
Eshtemirova Anora Norboy qizi	
BOZOR KONYUNKTURASIGA MOS PIYOZ YETISHTIRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	371
Sadikova Shohida Obidqul qizi	
HUDUDLARDA MAISHIY XIZMATLAR SOHASINI KLASTERLASH VA RESURS SAMARADORLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI	375
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna	
XUSUSIY VA KORPORATIV TUZILMALARDA AUDITORLIK TEKSHIRUVI HAMDA AUDITORLIK XULOSASINI SHAKLLANTIRISH AMALIYOTI	380
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Ubaydullayev Toxirjon Abdullajanovich	
YIRIK VA KICHIK BIZNES O'RTASIDA KOOPERATSIYA MUNOSABATLARINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI	385
Nasirova Kamola Alimovna	
MOLIYAVIY HISOBOTLARNING QAROR QABUL QILISH JARAYONIDAGI IQTISODIY ROLI	394
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Yahyayeva Ra'no Raximovna	
DIRECTIONS FOR IMPROVING INVESTMENT POLICY IN THE CONDITIONS OF DIGITAL ECONOMY (EXPERIENCE OF UZBEKISTAN)	400
Khatamov Nurbek Achildiyevich, Sharifi Abdul Fatah	
DAVLATNING FISKAL VA MONETAR SIYOSATI UYG'UNLIGINING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRINI BAHOLASH	405
Uralov Shavkat Maxramovich	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA BIZNES JARAYONLARINI AVTOMATLASHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	410
Yusubov Muzaffar Alimbayevich	
BANKLARDA RAQAMLASHTIRISH JARAYONINING MIJOZLAR QONIQLASH DARAJASIGA TA'SIRI	414
Ro'ziboyev Shuxrat Komilovich	
BOJ-TARIF SIYOSATI METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING ILMIY-AMALIY YO'NALISHLAR	418
Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIYAVIY BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISHDA BOSHQARUV KADRLARINING KOMPETENSIYASI	424
Mahsutaliyev Abdusalom Hasanovich	

ZIYORAT TURIZMIDA DESTINATSIYA VA GEOAXBOROT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	433
Qosimov Jahongir Ro'ziboyevich, Suyunova Nilufar	
YEVROPA DAVLATLARIDAGI KORXONALARDA MOLIVAVIY REJALASHTIRISH AMALIYOTINING TAHLILI VA ULARDAN O'ZBEKISTON MOLIVA TIZIMIDA QO'LLASH MASALALARI	440
Pardayev Jamshid Muzaffarovich	
TASHKILOTNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYA LOYIHALARINI BOSHQARISH	446
Xasanov Odilxon Kaxxorovich	
O'ZBEKISTON TURIZM SANOATINING XALQARO RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA STRATEGIK MARKETING TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH	450
Kobilova Shozoda Timurovna, Isxakova Sarvar Ayubovna	
THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN LABOR THEORY: EVOLUTION, CHALLENGES AND FUTURE PROSPECTS	456
Tukhliyev Bakhodir Adinaevich	
ОСОБЕННОСТИ ПРОЦЕССА ПЕРВОГО ПРИМЕНЕНИЯ МЕЖДУНАРОДНЫХ СТАНДАРТОВ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ В СИСТЕМЕ УЧЕТА И ОТЧЕТНОСТИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	460
Астанов Зафар Муродуллаевич	
TA'LIM MUASSASALARIDA O'QITISH SIFATINI OSHIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR PLATFORMALARINI YARATISH VA ULARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI	466
To'xtamisheva Dilrabo Shermonovna	
KICHIK VA O'RTA BIZNESNI YASHIL IQTISODIYOT TAMOIYILLARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING INNOVATSION MEXANIZMLARI	472
Norboyev Sarvar Azodovich	
MINTAQAVIY RIVOJLANISHDA INVESTITSİYALARDAN SAMARALI FOYDALANISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	476
Xatamova Manzura Ochilidievna, Safarov Botir Isaq o'g'li	
MAXSUS IQTISODIY ZONALARDA SOLIQ MA'MURIYATCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISHNING METODOLOGIK YONDASHUVLARI	482
To'rayeva Nafisa Odiljonovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA RAQAMLI TO'LOV TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISHNING PUL MUOMALASI BARQARORLIGIGA TA'SIRINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	487
Xazratkulov O'ktamjon Xikmatullayevich	
O'ZBEKISTONDA TAKSI XIZMATLARI BOZORIDA INSTITUSIONAL ISLOHOTLARNING IQTISODIY AHAMIYATI	491
Jaloliddinov Anvar Jaloliddin o'g'li	
EKOLOGIK TANGLIK SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGIDA YERLARDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH	497
Kudiyarov Aybek Alisherovich	
BANK LIKVIDLIGINI BOSHQARISHDA ZAMONAVIY METODOLOGIK YONDASHUVLAR	502
Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li	
IQTISODIY FAOLIYAT TURLARI BO'YICHA SANOAT ISHLAB CHIQARISH TARKIBIY O'ZGARISHLARNI BAHOLASH	509
Almardanova Farzona Tulkin qizi, Kasimov Azamat Abdurkarimovich	
QUYI AMUDARYO IQTISODIY MINTAQASI CHEGARABO'YI HUDUDLARINING TURISTIK IMKONIYATLARI	515
Djumabayeva Shaira Xalillayevna	
SURXONDARYO VILOYATIDA ULGURJI SAVDO HAJMI KO'RSATKICHLARINI ARIMA MODEL YORDAMIDA PROGNOZLASHTIRISH	522
Turotova Sohiba Djumanazarovna	
MINTAQADA INNOVATSION USULDA BALIQ YETISHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	531
Davranov Odil Jumanazarovich	

ISHLAB CHIQARISH XARAJATLARI VA MAHSULOT TANNARXINING BOSHQARUV TAHLILINI AMALGA OSHIRISH USULLARI	538
Xamidova S.Ya.	
STRATEGIES FOR INCREASING COMPETITIVENESS IN DEVELOPING EXPORT ACTIVITIES IN SMALL ENTERPRISES.....	544
Nasridinova Shokhida Taufikovna	
SANOAT KORXONALARINI BOSHQARISHDA ILMIY-NAZARIY QARASHLAR	551
To'g'onov Ibroximxo'ja	
XUSUSIY TIJORAT BANKLARINING MOLIYAVIY RESURLARINI MUSTAHKAMLASHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI.....	555
Xolmatov Dilmurod Maxmudjonovich	
PENSIYA JAMG'ARMASI DAROMADLARI SHAKLLANISHI MASALALARI.....	562
Sherjonov Doniyor Saparbaevich	
EKSPORT VA VALYUTA OPERATSIYALARINING NAZARIY VA HUQUQIY ASOSLARI.....	566
Sobirova Xilola Rustam qizi	
SURXONDARYO VILOYATIDA AHOLI JON BOSHIGA CHAKANA SAVDO AYLANMASI HAJMI KO'RSATKICHLARINI ARIMA MODEL YORDAMIDA PROGNOZLASHTIRISH.....	571
Qudratova Shahnoza Shuhrat qizi	
XO'JALIK JAMIYATLARIDA BOSHQARUV ORGANLARI FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH.....	579
Valijonov Akmaljon	
XIZMATLAR IQTISODIYOTI VA UNI RIVOJLANISHNING NAZARIY ASOSLARI	584
Abduxoliqova Farangiz Abduxoliq qizi	
O'ZBEKISTONDA TRANSPORT-LOGISTIKA TIZIMI: HOZIRGI HOLATI, MUAMMOLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	588
Kuvandikov Shuxrat Oblokulovich, Abduxalikova Komila Abduxalikovna	
ИНТЕГРАЦИЯ МЕТОДОВ КАЛЬКУЛИРОВАНИЯ ПО ВИДАМ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ (АВС) И ЦЕЛЕВОГО КАЛЬКУЛИРОВАНИЯ (ТС) КАК ИНСТРУМЕНТ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА	595
Киличева Ф.Б.	
GAZ TARMOQLARINI MODERNIZATSIYA QILISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	601
Xamidov Xayriddin Faxritdinovich	
SOLIQ NAZORATI TIZIMI: IQTISODIY MOHIYATI, SHAKLLARI VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	606
Donaboyev Dostonbek Xusan o'g'li	
УПРАВЛЕНИЕ ПРИБЫЛЬЮ ПРЕДПРИЯТИЯ КАК ФАКТОР РОСТА ЕГО ФИНАНСОВОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ	610
Агзамов Авазхон Талгатович, Алиева Сусанна Сейрановна	
NOBANK KREDIT TASHKIOTLARINING AKTIV OPERATSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	618
Sardor Karimov Boydulla o'g'li	
INVESTITSION JOZIBADORLIKNING IQTISODIY MOHIYATI VA INVESTITSIYA NAZARIYALARI INTEGRATSIYASI	624
Abdullayeva Nilufar Ruslanovna	
QURILISH KORXONALARINI KORPORATIV QIMMATLI QOG'OZLAR ORQALI MOLIYALASHTIRISHNING ILG'OR XORIJ TAJRIBASI VA UNI QO'LLASH YO'NALISHLARI.....	630
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
OPEN BANKING AS A DRIVER OF FINANCIAL INNOVATION AND INCLUSION IN UZBEKISTAN'S BANKING SECTOR.....	637
Kuvatova Oliy Sheraliyevna, Asadbek Ergashov	
TIJORAT BANKLARINING MOLIYAVIY SAMARADORLIGINI BOSHQARISH VOSITALARI	642
Sadikov Q.M.	

BOSHQARUV HISOBIDA NARX SHAKLLANISHINING NAZARIY JIHATLARI (TOVAR BOZORIDA USTUN MAVQEGA EGA XO'JALIK SUBYEKTLARI MISOLIDA).....	646
Xaitmetov Elmurat Sidikmatovich	
ПРОГНОЗИРОВАНИЕ ЭНЕРГОЁМКОСТИ ВВП НА ОСНОВЕ МАКРОЭКОНОМИЧЕСКИХ МОДЕЛЕЙ.....	652
Муслимова Ф.С., Хашимова Н.А.	
XALQARO LOYIHALARNI BOSHQARISHDA RAQAMLI INTEGRATSIYA YETUKLIGI MODEL VA SAMARADORLIKNI BAHOLASH METODOLOGIYASI.....	659
Ne'matova Bonura Umid qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA ICHKI AUDITNING MOHIYATI, MAQSADI VA ASOSIY VAZIFALARI.....	664
Mamatqulov Avazbek Axmadaliyevich	
OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARI FAOLIYATIDA ZAMONAVIY BOSHQARUV ASOSIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI TA'MINLASH.....	674
Xusanova Gavhar	
MAHALLIY SHAROITDA SUV TEJOVCHI TEXNOLOGIYALARNI KO'P MEZONLI BAHOLASHNING IQTISODIY YO'NALTIRILGAN GIBRID MODEL VA UNING AMALIY QO'LLANILISHI.....	679
Mirzayeva Shaxnoza Mamat qizi	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA QUYOSH FOTOELEKTR STANSIYALARINING HOLATI VA O'RNATILGAN QUVVATLARINI TAHLIL QILISH.....	683
Maxamadiyev Farrux Mirazimovich, Baratov Laziz Suyun o'g'li	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUDJETDAN TASHQARI MABLAG'LARNING NAZORATINI TASHKIL QILISH.....	688
Dadaboyev Tulqinjon Yusupjonovich, Dadaboyev Abdurahmon Ne'matjon o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING IQTISODIY OMILLARI VA ZAMONAVIY AHAMIYATI.....	693
Yusubov Inomjon Ikrom o'g'li	
MOLIYAVIY RESURLARNI BOSHQARISHNING NAZARIY-METODOLOGIK VA AMALIY JIHATLARI.....	699
Narzulloyev Behruz Baxtiyor o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA RAQAMLI BANK XIZMATLARI AMALIYOTI TAHLILI.....	702
Kazakbayev S.B.	
BOG'DORCHILIK TARMOG'NI RIVOJLANTIRISHDA SUV TEJAMKOR TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	705
Sattorov Orifjon Boymurodovich	
MHXS ASOSIDA SUG'URTA KOMPANIYALARINING BUGALTERIYA HISOB VA MOLIYAVIY TAHLILINI TAKOMILLASHTIRISH STRATEGIYALARI.....	709
Alimov Baxodir Batirovich	
QISHLOQ XO'JALIGINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA DAVLATNING IMTIYOZLI MOLIYALASHTIRISH MYEXANIZMLARIDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	718
Xolmatov Sanjarbek Xojimamatovich	
MAHALLA TIZIMIDA INSON KAPITALIDAN SAMARALI FOYDALANISH VA INKLYUZIV IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASH YO'NALISHLARI.....	724
Berkinov Bozorboy Berkinovich	
XALQARO TURIZM BOZORIDA MICE TURIZMINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH JARAYONLARINING NAZARIY ASOSLARI.....	728
Fayyoza Xalimova Nafasovna	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA MIJOZLARGA YO'NALTIRILGAN BIZNES JARAYONLARINI TRANSFORMATSIYA QILISH AMALIYOTI.....	733
Azimov Asrorjon Muzaffarjonovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA BANDLIKNI LEGALLASHTIRISHNING INSTITUTSIONAL MEXANIZMLARI.....	737
Xalimbetov Farxad Bagibekovich	

TIJORAT BANKLARINING BIZNES EKOTIZIMI MUAMMO VA YECHIMLAR.....	742
Shoymardonov Orziqul Jo'ra o'g'li	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI YALPI HUDUDIIY MAHSULOT XAJMIGA ASOSIY KAPITALGA KIRITILGAN INVESTISIYALARNING TA'SIRI	749
Sultanov Anvar Abdullaevich	
YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA QURILISH SANOATINING IQTISODIY HOLATI.....	754
Axmedova Sanobar Ikrom qizi, Davlatov Ahmadjon Anvarbek o'g'li	
DAVLAT XUSUSIY SHERIKCHILIK LOYIHALARIDA VUJUDGA KELADIGAN RISKLARGA QARSHI UZOQ MUDDATLI IQTISODIY STRATEGIYALAR	760
Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li	
MODERN MODELS OF SALES LOGISTICS IN THE SERVICE SECTOR: MARKETING ASPECT AND AREAS FOR IMPROVEMENT	764
Mamatkulova Shoir Djalolovna	
РОЛЬ ПЛАНИРОВАНИЯ И ПРОГНОЗИРОВАНИЯ В СИСТЕМЕ ОРГАНИЗАЦИИ ФИНАНСОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА.....	769
Ахмедова Азиза Тохировна, Зайналов Ж.Р.	
ВЫСШАЯ МАТЕМАТИКА КАК ОСНОВА ФИНАНСОВОГО МОДЕЛИРОВАНИЯ В ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВЕ.....	774
Айматова Фарида Хуразовна	
XORIJIY MOLIVAVIY RESURLAR VA ULARNING IQTISODIY O'SISH SIFATINI TA'MINLASHDAGI O'RNII	778
Xomidova Kamola G'olib qizi	
SUG'URTA TASHKILOTLARIDA TO'LOV QOBILIYATINI OSHIRISHGA QARATILGAN ICHKI BOSHQARUV INSTRUMENTLARINI TAKOMILLASHTIRISH	783
Xattabov Murodulla Batirovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING MINTAQALAR BARQAROR RIVOJLANISHIGA TA'SIRI	788
Hakimova Nozimaxon Sobirjon qizi	
O'ZBEKISTON QURILISH KORXONALARIDA KORPORATIV-IJTIMOIIY MAS'ULIYAT HOLATI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	795
Murotkosimov Shoxrux Abdusalimovich	
ТЕНДЕНЦИИ ИЗМЕНЕНИЯ ВАЛОВОГО ВНУТРЕННЕГО ПРОДУКТА УЗБЕКИСТАНА ЗА ПОСЛЕДНИЕ ГОДЫ.....	803
Ишонкулова Феруза Асатовна	
CHIQINDILARNI QAYTA ISHLASH JARAYONIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	808
Sadinov Aziz Ziyadullayevich	
BOJXONA BOSHQARUVIDA RAQAMLASHTIRISHNING XALQARO TAJRIBASI	814
Radjapova Latofat Sardorovna	
MILLIIY IQTISODIYOTDA SANOAT KORXONALARI RIVOJLANISHI XUSUSIYATLARI	821
Abdullayeva Madina Kamilovna	
UY-JOY QURILISHI SOHASIGA ESKROU MEXANIZMINI JORIY ETISH ORQALI ULUSHDORLAR MABLAG'LARINI HIMOYA QILISH ISTIQBOLLARI	827
Nigmatov Akbarjon Anvarovich	
TASHQI SAVDO BALANSINI MUVOZANATLASHTIRISH	831
Rahimov Eshmurod Normurodovich, Misliddinov Ikromjon Kamoliddin o'g'li	
DON VA UN MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQARISH KORXONALARIDA MARKETING FAOLIYATINI BOSHQARISHNING YEVROPA TAJRIBASI	837
Boyjigitov Sanjarbek Komiljon o'g'li	
RAQAMLI SUG'URTA (INSURTECH) EKOTIZIMINI SHAKLLANTIRISH VA O'ZBEKISTONDA MOLIVAVIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHNING O'ZIGA XOS JIHLATLARI.....	842
Nozimov Eldor Anvarovich	
MAHALLIIY RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH ASOSIDA IMPORT O'RNINI BOSUVCHI MAHSULOTLAR ISHLAB CHIQARISH STRATEGIYASI	847
Sobitova Ra'no Solidjonovna	

XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING XORIJ TAJRIBALARI.....	850
Raxmonov Aziz Iskandarovich	
COST ANALYSIS IN FRUIT AND VEGETABLE PROCESSING PLANTS.....	855
Rahmatullayev Mirjalol Khatam ogli	
OLIY TA'LIM XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH TIJORAT SIRINING O'ZIGA XOS JIHATLARI.....	861
Butayev Dilshod Eshbekovich	
ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И ОБЛАЧНЫЕ БУХГАЛТЕРСКИЕ СИСТЕМЫ: НАДЁЖНОСТЬ ОТЧЁТНОСТИ И КИБЕРБЕЗОПАСНОСТЬ.....	867
Бозорова Озода Рахимовна	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA BANKLARNING CHAKANA KREDITLASH AMALIYOTI TAHLILI	872
Axmedova Dilrabo Kurbondurdi qizi	
XALQARO STANDARTLARNI AMALGA OSHIRISH JARAYONIDA AUDITORLAR VA KORXONALAR UCHUN AMALIY TAVSIYALAR.....	877
Ibragimov Azizbek Keldibek o'g'li	
KORXONALARDA SOTISH TIZIMINI TASHKIL ETISH VA TAKOMILLASHTIRISH	882
Abduxalilova Laylo Tohtasinovna	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY NATIJALAR TAHLILINI TAKOMILLASHTIRISH	888
Omanov Sanjar Qurbonazar o'g'li	

AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIVAVIY NATIJALAR TAHLILINI TAKOMILLASHTIRISH

Omanov Sanjar Qurbonazar o'g'li

Oriental universiteti "Biznes va boshqaruv" kafedrasida dotsenti, PhD

E-mail: academic_omonov@mail.ru

Annotatsiya. Mazkur maqolada aksiyadorlik jamiyatlarida moliyaviy natijalarni tahlil qilish metodologiyasini takomillashtirish yo'llari ko'rib chiqiladi. Aksiyadorlik jamiyatlarida moliyaviy natijalar tahlilini takomillashtirish korxona faoliyati samaradorligini oshirish, investitsion jozibadorlikni kuchaytirish hamda boshqaruv qarorlarini sifatli qabul qilishda muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu mavzu doirasida moliyaviy natijalarni baholashning zamonaviy usullari, xalqaro moliyaviy hisobot standartlari asosida tahlil qilish, shuningdek, raqamli texnologiyalar va analitik platformalardan foydalanish imkoniyatlari o'rganiladi. Bundan tashqari, daromadlar, xarajatlar, foyda va rentabellik ko'rsatkichlarini chuqur tahlil qilish orqali aksiyadorlar manfaatlarini himoya qilish hamda kompaniya qiymatini oshirish yo'llari yoritiladi. Tadqiqot natijalari aksiyadorlik jamiyatlarida moliyaviy boshqaruv tizimini takomillashtirish va barqaror rivojlanishni ta'minlashga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: aksiyadorlik jamiyati, moliyaviy natijalar, moliyaviy tahlil, foyda va zarar tahlili, rentabellik ko'rsatkichlari, moliyaviy hisobot, boshqaruv qarorlari, iqtisodiy samaradorlik, moliyaviy monitoring, risklarni baholash, investitsion jozibadorlik, pul oqimlari tahlili, moliyaviy barqarorlik, raqamli moliyaviy tahlil, strategik boshqaruv.

Abstract. This article examines ways to improve the methodology for analyzing the financial results of joint-stock companies. Improving the analysis of financial results in joint-stock companies is important for increasing the efficiency of enterprise activities, enhancing investment attractiveness, and ensuring the quality of managerial decision-making. Within the framework of this topic, modern methods for assessing financial results, analysis based on International Financial Reporting Standards, as well as the possibilities of using digital technologies and analytical platforms are studied. In addition, ways to protect shareholders' interests and increase company value through in-depth analysis of income, expenses, profit, and profitability indicators are highlighted. The results of the study contribute to improving the financial management system in joint-stock companies and ensuring sustainable development.

Key words: joint-stock company, financial results, financial analysis, profit and loss analysis, profitability indicators, financial reporting, management decisions, economic efficiency, financial monitoring, risk assessment, investment attractiveness, cash flow analysis, financial stability, digital financial analysis, strategic management.

Аннотация. В данной статье рассматриваются пути совершенствования методологии анализа финансовых результатов акционерных обществ. Совершенствование анализа финансовых результатов в акционерных обществах имеет важное значение для повышения эффективности деятельности предприятия, усиления его инвестиционной привлекательности и принятия качественных управленческих решений. В рамках данной темы изучаются современные методы оценки финансовых результатов, анализ на основе международных стандартов финансовой отчетности, а также возможности использования цифровых технологий и аналитических платформ. Кроме того, освещаются пути защиты интересов акционеров и повышения стоимости компании посредством углубленного анализа доходов, расходов, прибыли и показателей рентабельности. Результаты исследования направлены на совершенствование системы финансового управления в акционерных обществах и обеспечение устойчивого развития.

Ключевые слова: акционерное общество, финансовые результаты, финансовый анализ, анализ прибылей и убытков, показатели рентабельности, финансовая отчетность, управленческие решения, экономическая эффективность, финансовый мониторинг, оценка рисков, инвестиционная привлекательность, анализ денежных потоков, финансовая стабильность, цифровой финансовый анализ, стратегическое управление.

KIRISH

Bozor iqtisodiyoti sharoitida aksiyadorlik jamiyatlari faoliyatining samaradorligi ko'p jihatdan moliyaviy natijalarni to'g'ri shakllantirish, tahlil qilish va baholash darajasiga bog'liq. Moliyaviy natijalar korxonaning xo'jalik

faoliyati yakuniy ko'rsatkichlarini ifodalab, uning barqaror rivojlanishi, raqobatbardoshligi hamda investitsion jozibadorligini belgilaydi. Shu bois aksiyadorlik jamiyatlarida moliyaviy natijalar tahlilini takomillashtirish masalasi dolzarb ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

Hozirgi sharoitda globallashtirish jarayonlari, moliyaviy bozorlarning integratsiyalashuvi hamda raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi moliyaviy tahlil usullarini izchil yangilashni taqozo etmoqda. An'anaviy tahlil usullari bilan bir qatorda zamonaviy analitik yondashuvlar, avtomatlashtirilgan axborot tizimlari va xalqaro moliyaviy hisobot standartlari asosida tahlilni qo'llash zarurati ortib bormoqda. Bu esa aksiyadorlik jamiyatlarida moliyaviy boshqaruv sifatini oshirishga, risklarni samarali boshqarishga hamda strategik qarorlar qabul qilish samaradorligini kuchaytirishga xizmat qiladi.

Mazkur maqolaning maqsadi aksiyadorlik jamiyatlarida moliyaviy natijalar tahlilining nazariy va amaliy jihatlarini o'rganish hamda uni takomillashtirish yo'nalishlarini ishlab chiqishdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Sheremet A.D., Sayfulin R.S. "Moliyaviy tahlil metodikasi" (2019-yil). Ushbu asarda moliyaviy tahlilning klassik metodlari keng yoritilgan. Mualliflar vertikal va gorizontall tahlil, nisbiy ko'rsatkichlar tahlili, omilli modellar hamda cash flow tahlili bo'yicha amaliy tavsiyalarni taqdim etadi. Asar rus moliyaviy tahlil maktabining muhim manbalaridan biri hisoblanadi.

Savitskaya G.V. "Korxona iqtisodiy faoliyati tahlili" (2020-yil). Muallif asarda omilli tahlil metodologiyasini chuqur ishlab chiqqan. Deterministik va stoxastik omilli modellar, korrelyatsiya-regressiya tahlili hamda operatsion tahlil kabi zamonaviy usullar tavsiya etiladi. Asar amaliyot uchun yuqori darajada foydalidir.

Blank I.A. "Moliyaviy xavflarni boshqarish" (2018-yil). Muallif tomonidan ishlab chiqilgan xavflarni boshqarish metodologiyasi moliyaviy tahlilning muhim tarkibiy qismi sifatida e'tirof etiladi. Asarda xavflarni identifikatsiyalash, baholash va minimallashtirish usullari tizimli tarzda yoritilgan.

Kovalev V.V., Kovalev Vit.V. "Moliyaviy hisobotlar tahlili" (2021-yil). Asarda zamonaviy yondashuvlar, xalqaro standartlar va raqamli texnologiyalarni moliyaviy tahlilda qo'llash masalalari ko'rib chiqiladi. Ish IFRS standartlari nuqtayi nazaridan hisobotlarni tahlil qilish metodikasini qamrab oladi.

Brigham E.F., Ehrhardt M.C. "Financial Management: Theory & Practice" (2019-yil). Moliyaviy menejment bo'yicha eng nufuzli darsliklardan biri bo'lib, unda moliyaviy tahlil, kapital tuzilmasi, investitsiya qarorlari va kompaniya qiymatini baholash masalalari fundamental darajada yoritilgan.

Efimova O.V. "Moliyaviy tahlil: zamonaviy vositalar va uslublar" (2020-yil). Muallif zamonaviy moliyaviy tahlil metodlarini, jumladan, cash flow tahlili, EVA (Economic Value Added) va CVP-tahlil kabi ilg'or usullarni tavsiya etadi. Asar nazariya va amaliyotni uyg'unlashtirgan holda bayon etilgan.

Abryutina M.S., Grachev A.V. "Moliyaviy-iqtisodiy faoliyat tahlili" (2019-yil). Mualliflar kompleks yondashuvni asoslab, moliyaviy va iqtisodiy tahlil usullarini integratsiyalashni taklif etadilar. Asar iqtisodchi-tahlilchilar uchun amaliy qo'llanma vazifasini bajaradi.

Dontsova L.V., Nikiforova N.A. "Moliyaviy hisobotlarning kompleks tahlili" (2021-yil). Ushbu ishda moliyaviy hisobotlarning barcha shakllarini kompleks tahlil qilish metodikasi taqdim etilgan. Mualliflar amaliyotda qo'llash uchun qulay bo'lgan aniq hisoblash algoritmlarini taklif etadilar.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda aksiyadorlik jamiyatlarida moliyaviy natijalar tahlilini takomillashtirishning nazariy va amaliy jihatlarini o'rganish maqsadida kompleks ilmiy yondashuvlardan foydalanildi. Tadqiqot metodologiyasi iqtisodiy tahlil usullari, statistik baholash vositalari hamda tizimli yondashuv asosida shakllantirildi.

Tadqiqot jarayonida umumilmiy usullardan, jumladan, tahlil va sintez, taqqoslash, induksiya va deduksiya usullaridan keng foydalanildi. Ushbu usullar orqali aksiyadorlik jamiyatlarining moliyaviy natijalarini shakllantiruvchi omillar, ularning o'zaro bog'liqligi hamda moliyaviy samaradorlikka ta'siri tizimli ravishda o'rganildi. Shuningdek, tizimli yondashuv asosida moliyaviy natijalarni boshqarish jarayoni yagona va uzviy tizim sifatida ko'rib chiqildi.

Moliyaviy natijalarni baholashda gorizontall va vertikal tahlil, koeffitsiyentlar tahlili, rentabellik ko'rsatkichlari tahlili hamda pul oqimlari tahlili kabi an'anaviy moliyaviy tahlil usullari qo'llanildi. Bundan tashqari, moliyaviy barqarorlik, likvidlik, to'lovga qobiliyatlilik hamda kapital tuzilmasi ko'rsatkichlari kompleks tarzda tahlil qilindi.

Tadqiqotda statistik tahlil usullaridan foydalanilib, moliyaviy ko'rsatkichlar dinamikasi, ularning o'zgarish tendensiyalari hamda o'zaro bog'liqligi baholandi. Zarur hollarda iqtisodiy-matematik modellashtirish elementlaridan foydalanilib, moliyaviy natijalarga ta'sir etuvchi omillarning istiqboldagi holati prognoz qilindi.

Shuningdek, tadqiqotda zamonaviy yondashuvlar sifatida raqamli moliyaviy tahlil, avtomatlashtirilgan axborot tizimlari va analitik platformalardan foydalanish imkoniyatlari o'rganildi. Bu yondashuvlar moliyaviy

natijalarni real vaqt rejimida monitoring qilish hamda boshqaruv qarorlarini tezkor va asosli qabul qilish imkonini beradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Moliyaviy natijalar tahlili korxonaning iqtisodiy faoliyati samaradorligini baholashning muhim vositasi hisoblanadi. A.D. Sheremet va R.S. Sayfulinning tadqiqotlariga ko'ra, moliyaviy natijalar tahlili korxonaning rentabelligi, likvidligi va moliyaviy barqarorligini kompleks baholash imkonini beradi.

Professor M.S. Abryutina va A.V. Grachev tomonidan ishlab chiqilgan moliyaviy tahlil metodikasi vertikal va gorizontal tahlil usullarini o'zaro uyg'unlashtiradi. G.V. Savitskaya esa moliyaviy natijalarni tahlil qilishda omilli tahlil usulidan foydalanishni maqsadga muvofiq deb hisoblaydi, bu esa moliyaviy ko'rsatkichlar o'zgarishining sabab-oqibat bog'liqligini chuqurroq aniqlash imkonini beradi (1-jadval).

1-jadval. Moliyaviy natijalar tahlilining asosiy yo'nalishlari

Tahlil yo'nalishi	Maqsadi	Asosiy ko'rsatkichlar
Daromadlar tahlili	Tushum manbalari va dinamikasini aniqlash	Sof tushum, sotishdan tushum, boshqa daromadlar
Xarajatlar tahlili	Xarajatlar tarkibi va samaradorligini baholash	Ishlab chiqarish tannarxi, boshqaruv xarajatlari, sotish xarajatlari
Foyda tahlili	Rentabellik darajasini aniqlash	Yalpi foyda, faoliyat foydasi, sof foyda
Nisbiy ko'rsatkichlar tahlili	Samaradorlikni kompleks baholash	ROA, ROE, ROS, NPM

O'zbekiston kimyo sanoati so'nggi yillarda barqaror va yuqori o'sish sur'atlarini namoyon etmoqda. «O'zkimyosanoat» AJ tarkibiga mineral o'g'itlar, sintetik kauchuk, polimerlar hamda turli kimyoviy mahsulotlar ishlab chiqaruvchi bir qator yirik korxonalar kiradi. Ushbu tarmoq korxonalarining moliyaviy natijalarini tizimli tahlil qilish ularning iqtisodiy samaradorligini oshirish va investitsion jozibadorligini kuchaytirishda muhim ahamiyat kasb etadi (2-jadval).

2-jadval. «O'zkimyosanoat» AJning moliyaviy natijalari dinamikasi (2020-2024-yillar, mlrd so'm)

Ko'rsatkichlar	2020	2021	2022	2023	2024
Sotishdan tushum	4 250	5 180	6 840	8 920	10 650
Ishlab chiqarish tannarxi	3 400	4 140	5 470	7 140	8 520
Yalpi foyda	850	1 040	1 370	1 780	2 130
Faoliyat foydasi	580	720	950	1 240	1 490
Sof foyda	465	576	760	992	1 192
Yalpi foyda darajasi, %	20,0	20,1	20,0	20,0	20,0
Sof foyda darajasi, %	10,9	11,1	11,1	11,1	11,2

Jadval ma'lumotlaridan ko'rinib turibdiki, korxona tushumi yillar davomida barqaror o'sish tendensiyasini namoyon etmoqda. 2020-2024-yillar davomida tushum hajmi qariyb 2,5 barobar oshgan. Sof foyda ham mutanosib ravishda o'sib, 2024-yilda 1 192 mlrd so'mga yetgan. Mazkur holat korxona faoliyatining moliyaviy samaradorligi izchil yaxshilanayotganini ko'rsatadi.

Moliyaviy natijalar tahlilini takomillashtirish yo'llari

1. Strategik tahlil elementlarini joriy etish

L.V. Dontsova va N.A. Nikiforova tadqiqotlariga ko'ra, an'anaviy moliyaviy tahlil asosan hisobotlar asosida o'tgan davr ko'rsatkichlarini baholashga yo'naltirilgan. Zamonaviy sharoitda esa prognozli va strategik tahlil elementlarini qo'llash alohida ahamiyat kasb etadi.

Takomillashtirilgan yondashuv quyidagi yo'nalishlarni qamrab oladi:

- SWOT-tahlil asosida moliyaviy imkoniyatlar va tahdidlarni baholash;
- ssenariy tahlili orqali turli sharoitlarda moliyaviy natijalarni prognozlash;
- benchmarking usuli yordamida raqobatchilar ko'rsatkichlari bilan taqqoslash.

2. Raqamli texnologiyalardan foydalanish

V.V. Kovalev va Vit.V. Kovalevning ta'kidlashicha, zamonaviy moliyaviy tahlil avtomatlashtirilgan tizimlar hamda sun'iy intellekt elementlaridan samarali foydalanishni talab etadi. Bu esa tahlil jarayonining tezkorligi va aniqligini oshirishga xizmat qiladi (3-jadval).

3-jadval. Moliyaviy tahlilda qo'llaniladigan zamonaviy texnologiyalar

Texnologiya	Qo'llanilishi	Kutilayotgan samara
Business Intelligence (BI)	Katta hajmdagi moliyaviy ma'lumotlarni tahlil qilish	Tahlil vaqtini 60 % ga qisqartirish
Prediksiya modellari	Kelajak ko'rsatkichlarini bashorat qilish	Prognoz aniqligini 40 % ga oshirish
Big Data Analytics	Ichki va tashqi omillarni kompleks tahlil qilish	Yashirin tendensiyalarni aniqlash
Cloud Computing	Moliyaviy ma'lumotlarga real vaqt rejimida kirish	Qarorlar qabul qilish tezligini oshirish
ERP tizimlar integratsiyasi	Moliyaviy va operatsion ma'lumotlarni birlashtirish	Ma'lumotlar aniqligini 95 % ga yetkazish

3. Balanslangan ko'rsatkichlar tizimini joriy etish

R. Kaplan va D. Norton tomonidan ishlab chiqilgan Balanced Scorecard (BSC) konsepsiyasi moliyaviy ko'rsatkichlarni korxona faoliyatini baholashda muhim ahamiyatga ega bo'lgan boshqa ko'rsatkichlar bilan integratsiyalash imkonini beradi. Ushbu yondashuv strategik maqsadlar bilan operatsion faoliyat natijalari o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni ta'minlab, boshqaruv qarorlarining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi (4-jadval).

4-jadval. «O'zkimyosanoat» AJ uchun balanslangan ko'rsatkichlar tizimi

Perspektiva	Strategik maqsad	Asosiy ko'rsatkichlar
Moliyaviy	Rentabellikni oshirish	ROE, ROA, EBITDA marjasi
Mijozlar	Bozor ulushini kengaytirish	Mijozlar qoniqishi indeksi, bozor ulushi
Ichki jarayonlar	Ishlab chiqarish samaradorligi	Quvvatlardan foydalanish darajasi, mahsulot sifati
O'sish va rivojlanish	Innovatsion faoliyatni rivojlantirish	R&D xarajatlari ulushi, yangi mahsulotlar

4. Omilli tahlil metodologiyasini kengaytirish

A.D. Sheremet va E.V. Negashev tavsiyalariga muvofiq, moliyaviy natijalarni shakllantiruvchi omillarni chuqur va tizimli tahlil qilish maqsadga muvofiqdir. Shu asosda «O'zkimyosanoat» AJ uchun quyidagi omilli modelni qo'llash tavsiya etiladi.

Sof foydaning omilli modeli:

$$\Delta \text{Sof foyda} = \Delta \text{Tushum} \times \text{Sof foyda darajasi} + \text{Tushum}_0 \times \Delta \text{Sof foyda darajasi}$$

Bu yerda:

- ΔTushum — tushumdagi o'zgarish;
- $\text{Sof foyda darajasi}$ — sof foydaning tushumga nisbati;
- Tushum_0 — bazis davr tushumi;
- $\Delta \text{Sof foyda darajasi}$ — sof foyda darajasidagi o'zgarish.

Mazkur model sof foyda o'zgarishiga ta'sir etuvchi asosiy omillar — tushum hajmi va rentabellik darajasi ta'sirini miqdoriy jihatdan baholash imkonini beradi (5-jadval).

5-jadval. Sof foydaga ta'sir etuvchi omillar tahlili (2023-2024-yillar)

Omillar	O'zgarish	Ta'sir miqdori (mlrd so'm)	Ta'sir ulushi, %
Tushum o'sishi	+1 730 mlrd	+192,0	96,0
Sof foyda darajasi o'zgarishi	+0,1 %	+8,0	4,0
Jami o'zgarish	—	+200,0	100,0

Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, sof foyda o'sishining asosiy omili (96 %) tushum hajmining ortishi bilan bog'liq bo'lib, rentabellik darajasidagi o'zgarishlar esa nisbatan kamroq ta'sir ko'rsatgan (4 %). Bu holat korxonaning savdo faoliyati kengayib borayotganini hamda bozor imkoniyatlaridan samarali foydalanilayotganini ifodalaydi.

5. Xavflarni baholash tizimini takomillashtirish

I.A. Blank va O.V. Efimova tadqiqotlariga ko'ra, moliyaviy natijalar tahlili korxonaning moliyaviy xavflarini kompleks baholashni ham o'z ichiga olishi lozim. Shu bois, moliyaviy risklarni aniqlash, ularning ehtimolini va ta'sir darajasini baholash hamda ularni minimallashtirish choralari ishlab chiqish korxona moliyaviy barqarorligini mustahkamlashda muhim ahamiyat kasb etadi (6-jadval).

6-jadval. «O'zkimyosanoat» AJ uchun moliyaviy xavflar matritsasi

Xavf turi	Ehtimoli	Ta'sir darajasi	Baholash	Minimizatsiya choralari
Valyuta kursi xavfi	Yuqori	O'rta	Jiddiy	Hedging, valyuta diversifikatsiyasi
Xomashyo narxlar o'zgarishi	O'rta	Yuqori	Jiddiy	Uzoq muddatli shartnomalar
Talab pasayishi	Past	O'rta	O'rtacha	Mahsulot assortimentini diversifikatsiyalash
Raqobat kuchayishi	O'rta	O'rta	O'rtacha	Innovatsiyalar, sifatni oshirish
Likvidlik xavfi	Past	Yuqori	O'rtacha	Oqim mablag'larini samarali boshqarish

Takomillashtirilgan tahlil metodikasi

Makroiqtisodiy omillar tahlili. Kimyo sanoati eksportga yo'naltirilgan tarmoq bo'lgani sababli jahon bozorlaridagi narxlar, valyuta kurslari hamda raqobatchilar holatini tizimli tahlil qilish muhim ahamiyatga ega. Ushbu omillarni hisobga olish moliyaviy natijalarni yanada aniq baholash va strategik qarorlar qabul qilish samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Tarkibiy tahlil (vertikal tahlil). Moliyaviy hisobot elementlarining umumiy hajmdagi nisbiy ulushini aniqlash orqali xarajatlar tarkibi quyidagicha baholanadi:

- xomashyo va materiallar — 55–60 %;
- mehnat xarajatlari — 15–18 %;
- energiya resurslari — 12–15 %;
- boshqa xarajatlar — 10–15 %.

Dinamik tahlil (gorizontal tahlil). Ko'rsatkichlar o'zgarishi absolyut va nisbiy qiymatlarda baholanadi. Inflyatsiya ta'sirini hisobga olish maqsadida real qiymatlar asosida tahlil o'tkazish maqsadga muvofiqdir.

Nisbiy ko'rsatkichlar tahlili. Ushbu tahlil rentabellik va faoliyat samaradorligini baholashda muhim ahamiyat kasb etadi (7-jadval).

7-jadval. Rentabellik ko'rsatkichlari dinamikasi (2020-2024-yillar)

Ko'rsatkichlar	2020	2021	2022	2023	2024	Normativ qiymat
ROA, %	8,5	9,2	9,8	10,5	11,0	> 8 %
ROE, %	15,2	16,1	16,8	17,5	18,0	> 15 %
ROS, %	10,9	11,1	11,1	11,1	11,2	> 10 %
Aktivlar aylanuvchanligi, marta	0,78	0,83	0,88	0,95	0,98	—

Barcha rentabellik ko'rsatkichlari belgilangan normativ qiymatlardan yuqori bo'lib, bu korxonaning moliyaviy samaradorligi barqaror va yetarli darajada ekanligini ko'rsatadi (8-jadval).

8-jadval. Likvidlik koeffitsiyentlari (2023-2024-yillar)

Koeffitsiyent	Formula	2023	2024	Normativ
Joriy likvidlik	Joriy aktivlar / Qisqa muddatli majburiyatlar	1,85	1,92	> 1,5
Tez likvidlik	(Joriy aktivlar – Zaxiralar) / Qisqa muddatli majburiyatlar	1,12	1,18	> 1,0
Absolyut likvidlik	Pul mablag'lari / Qisqa muddatli majburiyatlar	0,35	0,40	> 0,2

Jadval ma'lumotlari korxonaning qisqa muddatli majburiyatlarini o'z vaqtida va to'liq qoplash qobiliyati yetarli darajada ekanligini tasdiqlaydi.

Moliyaviy barqarorlik korxonaning o'z mablag'lariga bo'lgan tayanch darajasini aks ettiradi hamda uning uzoq muddatli rivojlanish imkoniyatlarini belgilaydi. Ushbu ko'rsatkichlarni baholashda quyidagi asosiy nisbatlardan foydalaniladi:

- Avtonomiya koeffitsiyenti = O'z kapitali / Jami aktivlar > 0,5;
- Moliyaviy mustahkamlik koeffitsiyenti = (O'z kapitali + uzoq muddatli qarzarlar) / Jami aktivlar > 0,7;
- Moliyaviy leverage (qarz yuklamasi) koeffitsiyenti = Qarz kapitali / O'z kapitali < 1,0.

Mazkur ko'rsatkichlarning me'yoriy chegaralarda bo'lishi korxonaning moliyaviy barqarorligi va kreditga layoqatliligi yuqori darajada ekanligini ko'rsatadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Aksiyadorlik jamiyatlarida moliyaviy natijalar tahlilini takomillashtirish korxonalar faoliyatining samaradorligini oshirish, moliyaviy barqarorligini mustahkamlash hamda investitsion jozibadorligini kuchaytirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, moliyaviy natijalarni tizimli va kompleks tahlil qilish boshqaruv qarorlarini qabul qilish sifatini oshiradi, moliyaviy risklarni kamaytiradi hamda aksiyadorlar manfaatlarini samarali himoya qilish imkonini beradi. Tadqiqot jarayonida aniqlanishicha, zamonaviy iqtisodiy sharoitda an'anaviy moliyaviy tahlil usullari bilan bir qatorda raqamli texnologiyalar, avtomatlashtirilgan tahlil tizimlari hamda xalqaro moliyaviy hisobot standartlari asosida ishlash alohida ahamiyatga ega. Moliyaviy natijalarni baholashda kompleks yondashuvni qo'llash korxonalarning uzoq muddatli barqaror rivojlanishini ta'minlashga xizmat qiladi. Shu munosabat bilan aksiyadorlik jamiyatlarida moliyaviy hisobotlarni xalqaro standartlar asosida yuritish tizimini keng joriy etish, moliyaviy natijalarni tahlil qilishda zamonaviy moliyaviy ko'rsatkichlar tizimini qo'llash va ularni muntazam monitoring qilish, moliyaviy tahlil jarayoniga raqamli texnologiyalar, sun'iy intellekt va analitik platformalarni bosqichma-bosqich joriy etish, moliyaviy rejalashtirish va prognozlash tizimini takomillashtirish orqali moliyaviy risklarni oldindan baholash mexanizmlarini rivojlantirish, korxonalarda moliyaviy menejment tizimini kuchaytirish va moliyaviy tahlil bilan shug'ullanuvchi mutaxassislar malakasini oshirish, shuningdek, moliyaviy ko'rsatkichlar asosida boshqaruv qarorlarini qabul qilish amaliyotini kengaytirish maqsadga muvofiqdir. Umuman olganda, aksiyadorlik jamiyatlarida moliyaviy natijalar tahlilini takomillashtirish korxonalar faoliyatining barqarorligini ta'minlash, moliyaviy boshqaruv samaradorligini oshirish hamda iqtisodiy rivojlanishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Sheremet A.D., Sayfulin R.S. *Moliyaviy tahlil metodikasi*. Moskva: INFRA-M, 2019-yil. 368 b.
2. Savitskaya G.V. *Korxona iqtisodiy faoliyati tahlili*. Moskva: INFRA-M, 2020-yil. 378 b.
3. Blank I.A. *Moliyaviy xavflarni boshqarish*. Kiyev: Nika-Tsentr, 2018-yil. 600 b.
4. Kovalev V.V., Kovalev Vit.V. *Moliyaviy hisobotlar tahlili*. Moskva: Prospekt, 2021-yil. 432 b.
5. Brigham E.F., Ehrhardt M.C. *Financial Management: Theory & Practice*. Boston: Cengage Learning, 2019-yil. 1184 p.
6. Efimova O.V. *Moliyaviy tahlil: zamonaviy vositalar va uslublar*. Moskva: Omega-L, 2020-yil. 350 b.
7. Abryutina M.S., Grachev A.V. *Moliyaviy-iqtisodiy faoliyat tahlili*. Moskva: Delo i Servis, 2019-yil. 272 b.
8. Dontsova L.V., Nikiforova N.A. *Moliyaviy hisobotlarning kompleks tahlili*. Moskva: Delo i Servis, 2021-yil. 304 b.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>